

הזו של הפראם היא קטנה, וה' של הלה' (דברים לב) - גדולה. מה בין זה לזה? אמר לו, זו שמטה, וזה יובל, ויש ששונים שהכל אחד. שכאשר מאיר מהצדיק, אז עומדת בשלמות והיא גדולה, שהרי מוארת כראוי. ופעמים שלא עומדת בשלמות ויונקת מצד האחר, אז היא קטנה. וכל שום כף לפעמים שהלכנה עומדת בשלמותה, ולפעמים בחסרונה, ובכפיה נמצא ונודע, והפל יפה, וזה הוא ברור הדבר.

אמר רבי אבא, אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא התרצה בהם מכל שאר העמים ונתן להם אות הברית הזו, שכל מי שיש בו אות הברית הזו, אין יורד לגיהנם אם הוא שומר אותו פראוי, שאין מכניס אותו לרשות אחרת ולא משקר בשם המלך. שכל מי שמשקר בזה, כמי שמשקר בשמו של הקדוש ברוך הוא, שכתוב (דושה ה) בה' בגדו כי בנים זרים ילדו.

עוד אמר רבי אבא, בזמן שהאדם מעלה את בנו להכניסו לברית הזו, קורא הקדוש ברוך הוא לפמליא שלו ואומר, ראו איזו ברך עשיתי בעולם! באותה השעה מזדמן לו אליהו, וטס את העולם בארבע טיסות ומזדמן לשם, ועל זה שנינו שצריך אדם לתקן כסא אחר לכבודו, ויאמר: זה הכסא של אליהו. ואם לא, אינו שורה שם. והוא עולה ומעיד לפני הקדוש ברוך הוא.

בא ראה, בראשונה כתוב (מלכים א-ט) מה לך פה אליהו וגו', וכתוב קנא קנאתי לה' אלהי צבאות פי עזבו בריתך בני ישראל וגו'. אמר לו, חייך, שכל מקום שהרשם הקדוש הזה ירשמו אותו בני בשרם, אתה תזדמן לשם. והפה שהעיד

זעירא, וה' (דברים ל"ב ו) דהליי רברבא, מה בין האי להאי, אמר ליה דא (שכינתא) שמיטה, ודא יובלא (ואית דמתני דכלא מה, דבר מנתרא מצדיק דין קיימא באשלמותא וה' רברבא, דהא מתנתרא בדקא יאות, ולזמני דלא קיימא באשלמותא וזמנא מסתרא אחרא כדון ה"א ועירא) ובגין כף זמנין דסיהרא קיימא באשלמותא וזמנין בפגימותא, ובאנפיה אשתכח ואשתמודע וכלא שפיר. והאי איהו ברירא דמלה.

אמר רבי אבא זכאין אנון ישראל דקדשא בריך הוא אתרעי בהון מפל שאר עמין, ויהיב לון את קיימא דא, דכל מאן דאית ביה האי את, לא נחית לגיהנם אי איהו נטיר ליה פדקא יאות דלא עייל ליה ברשותא אחרא ולא משקר בשמיה דמלכא, דכל מאן דמשקר בהאי, כמאן דמשקר בשמיה דקדשא בריך הוא דכתיב, (דושה ה) ביי בגדו כי בנים זרים ילדו.

תו אמר רבי אבא בזמנא דבר נש אסיק בריה לאעליה להאי ברית, קרי קדשא בריך הוא לפמליא דיליה ואמר חמו מאי בריה עבדית בעלמא. ביה שעתא אזדמן (ליה) אליהו וטאס עלמא בארבע טאסין ואזדמן תמן. ועל דא תנינן דבעי בר נש לתקנא כרסייא אחרא ליקרא דיליה, ויימא דא כרסייא דאליהו, ואי לאו לא שרי תמן. והוא סליק ואסהיד קמי קדשא בריך הוא.

תא חזי, בקדמיתא כתיב, (מלכים א ט) מה לך פה אליהו וגו'. וכתוב קנא קנאתי ליי אלהי צבאות פי עזבו בריתך בני ישראל וגו'. אמר ליה חייך בכל אתר דהאי רשימא קדישא ירשמון ליה בני בבשרהון אנת תזדמן תמן, ופומא דאסהיד דישראל עזבו, הוא יסהיד דישראל מקיימין האי קיימא.

שישראל עזבו, הוא יעיד
שישראל מקימים את הברית
הזו. והרי שנינו, על מה נענש
אליהו לפני הקדוש ברוך הוא?
על שאמר לשון הרע על בניו.

ביתנים בא אור היום, והיו
אומרים דברי תורה. קמו ללכת,
אמר לו אותו האיש, במה
שעסקתם בלילה הזה השלימו.
אמרו, מה הוא? אמר לו, שתראו
למחר את פניו של בעל הברית,
שהרי אשתי בקשה את הבקשה
הזו מכם, ומילת הברית של בני
שנולד לי - למחר תהיה ההלולא
שלו. אמר רבי אבא, זו היא
בקשה של מצוה, ונשב לראות
את פני השכינה.

חבו כל אותו היום. באותו
הלילה פנס אותו האיש את כל
אוהביו, וכל אותו הלילה
התעסקו בתורה, ולא היה מי
שישן. אמר להם אותו האיש,
בבקשה מכם, כל אחד ואחד
יאמר דבר חדש בתורה.

פתח אחד [רבי אבא] ואמר, (שופטים
ה) בפרע פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל
בַּהֲתַנְדֵּב עִם בְּרָכּוֹ ה'. מה ראו
דבורה וברק שפתחו בפסוק
הזה? אלא כף שנינו, אין העולם
מתקיים אלא על הברית הזו,
שפתוב (ירמיה לג) אם לא בריתי
יומם ולילה וגו'. שהרי שמים
וארץ על זה קימים. משום כף,
כל זמן שישראל מקימים את
הברית הזו, חקות שמים וארץ
עומדים בקיימם. וכל זמן שחס
ושלום מבטלים את הברית הזו,
אין שמים וארץ מתקיימים, ואין
נמצאות ברכות בעולם.

בא ראה, לא שלטו שאר העמים
על ישראל אלא כשבטלו מהם
את הברית הזו. ומה בטלו
מהם? שלא נפרעו ולא נתגלו.

ועל זה כתוב (שמואל א-יב) ויעזבו בני ישראל את ה' וגו' וימכרו אתם ביד סיסרא. ויעזבו את ה'

והא תנינן על מה אתענש אליהו קמי קדשא
ברין הוא על דאמר דלטורא על בניו.

אדהכי הוה אתי נהורא דיומא והוון אמרי
מלי דאורייתא. קמו למיזל. אמר
ליה ההוא גברא במה דעסקיתו בהאי ליליא
אשלימו. אמרי מאי הוא. אמר להו דתחמון
למחר אנפוי דמריה דקיימא, דהא דביתאי
בעאת בעותא דא מנייכו. וגזר קיימא דברי
דאתייליד לי, למחר ליהוי הלולא דיליה.
אמר רבי אבא האי בעותא דמצוה איהו
ולמחמי אפי שכינתא ניתיב.

אוריכו כל ההוא יומא, (דף צג ע"ב) ביהוה
ליליא כנש ההוא גברא כל אנון
רחימוי, וכל ההוא ליליא אשתדלו באורייתא
ולא הוה מאן דנאים, אמר להו ההוא גברא
במטו מנייכו כל חד וחד לימא מלה חדתא
דאורייתא:

פתח חד (רבי אבא) ואמר (שופטים ה) בפרוע פְּרָעוֹת
בְּיִשְׂרָאֵל בַּהֲתַנְדֵּב עִם בְּרָכּוֹ יי. מאי קא
חמו דבורה וברק דפתחו בהאי קרא. אלא
הכי תנינן לית עלמא מתקיימא אלא על האי
ברית דכתיב, (ירמיה לג) אם לא בריתי יומם
ולילה וגו' דהא שמיא וארעא על דא קיימין.
בגין כן כל זמנא דישראל מקיימין האי
ברית, נמוסי שמיא וארעא קיימין
בקיומיהו, וכל זמנא דחס ושלום ישראל
מבטלין האי ברית, שמיא וארעא לא
מתקיימין, וברכאן לא משתפחין בעלמא.

תא חזי, לא שליטו שאר עמין על ישראל
אלא כד בטילו מנייהו קיימא דא. ומה
בטילו מנייהו. דלא אתפרען ולא אתגליין.
ועל דא כתיב ויעזבו בני ישראל את ה' וגו'
ועל זה כתוב (שמואל א-יב) ויעזבו בני ישראל את ה' וגו' וימכרו אתם ביד סיסרא. ויעזבו את ה'